

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – В А Р Н А
ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „СЧЕТОВОДНА ОТЧЕТНОСТ“

Приета от ФС (протокол №11/25.04.2024г.):

УТВЪРЖДАВАМ:

Приета от КС (протокол №11/16.04.2024г.):

Декан:

(доц. д-р Даниела Георгиева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „СЧЕТОВОДСТВО НА БАНКИТЕ“

ЗА СПЕЦ: „Счетоводство и финанси“; ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 8

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 150 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 5

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т.ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	90	-

Изготвили програмата:

1.
(доц. д-р Надежда Попова-Йосифова)
2.
(гл. ас. д-р Румяна Маринова)
3.
(ас. д-р Галина Събчева)

Ръководител катедра:
„Счетоводна отчетност“ (доц. д-р Надежда Попова-Йосифова)

I. АНОТАЦИЯ

С изучаването на дисциплината „Счетоводство на банките” студентите от специалност „Счетоводство и финанси” получават теоретични познания и практико-приложни умения относно организацията на счетоводството и изготвянето на финансовите отчети в търговските банки.

Дисциплината надгражда знанията на студентите от счетоводни дисциплини, изучавани в предходни семестри. Като цяло, учебният материал задълбочава познанията на студентите в банковата сфера.

Учебното съдържание на дисциплината по-конкретно включва: организация и отчитане на безналичните плащания в страната и на презграничните преводи, отчитане на предоставените кредити и други финансови активи, отчитане на привлечения капитал, особености в отчитането на приходите и разходите, отчитане на собствения капитал, особености при отчитането на емисионно-касовите операции и специфика при годишното приключване и съставянето на годишния финансов отчет.

С изучаването на тези въпроси студентите от специалност „Счетоводство и финанси” получават основополагащи знания в сферата на банковото счетоводство, необходими за успешната им реализация като счетоводители или други икономически специалисти в стопанската практика. Тези знания развиват способността на студентите за придобиване на нови знания и умения, не само в сферата на банковото счетоводство, но и по други икономически дисциплини.

Обучението по дисциплината е насочено към развиване на предприемаческите и цифровите компетентности на студентите. Способността за търсене и намиране на релевантна информация, работата с електронни таблици и бази от данни развиват цифровите компетенции на студентите. Развиването на предприемаческите компетентности на студентите е свързано с развиването не само на технически умения, но и развиване на способността им да се адаптират към променящата се среда, да се справят с рискове и да създават нови възможности.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
	ТЕМА 1 Характеристика на дейността и на счетоводството на банките	2	1	
1.1.	Същност на банковата система. Нормативна уредба на банковата дейност.			
1.2.	Банковата дейност като обект на отчитане. Специфики на счетоводството на банките.			
	ТЕМА 2 Отчитане на безналичните разплащания в България	4	6	
2.1.	Организация на системата за безналични разплащания. Форми на безналични плащания.			
2.2.	Организация на разплащателния процес и отчитане на плащанията с кредитен превод в страната.			
2.3.	Организация на разплащателния процес и отчитане на плащанията с директен дебит в страната.			
2.4.	Организация на разплащателния процес и отчитане на			

	плащанията с банкови карти в страната.			
2.5.	Същност и видове акредитиви. Организация на разплащателния процес и отчитане на плащанията с акредитиви в страната.			
ТЕМА 3 Отчитане на презграничните преводи		4	6	
3.1.	Характеристика и специфика при отчитането на презграничните преводи.			
3.2.	Организация на разплащателния процес и отчитане на плащанията с презграничен директен кредит.			
3.3.	Организация на разплащателния процес и отчитане на презграничните плащания с директен дебит.			
3.4.	Организация на разплащателния процес и отчитане на презграничните плащания с акредитиви.			
ТЕМА 4 Отчитане на предоставените кредити		4	3	
4.1.	Нормативна уредба на кредитната дейност.			
4.2.	Класификация на предоставените банкови кредити.			
4.3.	Характеристика на основните форми на кредитите.			
4.4.	Организация и методология на отчитането на кредитите.			
4.5.	Етапи на кредитната дейност на банките и тяхното отчитане.			
ТЕМА 5 Отчитане на финансовите активи на банките		2	2	
5.1.	Характеристика на финансовите активи.			
5.2.	Видове финансови активи.			
5.3.	Отчитане на финансовите активи в банките.			
ТЕМА 6 Отчитане на привлечения капитал в банките		2	2	
6.1.	Класификация на привлечения капитал. Общи условия за откриване и закриване на банкови сметки.			
6.2.	Отчитане на привлечените средства по депозити.			
6.3.	Отчитане на привлечените средства по разплащателни и други сметки.			
6.4.	Отчитане на получените заеми и други дългове.			
ТЕМА 7 Отчитане на разходите в банките		2	2	
7.1.	Характеристика на разходите като обект на отчитане в банките.			
7.2.	Отчитане на финансовите разходи.			
7.3.	Отчитане на разходите по икономически елементи.			
ТЕМА 8 Отчитане на приходите в банките		2	2	
8.1.	Характеристика на приходите като обект на отчитане в банките.			
8.2.	Отчитане на финансовите приходи.			
8.3.	Отчитане на приходите от продажби и други приходи.			
ТЕМА 9 Отчитане на собствения капитал на банките		2	2	
9.1.	Характеристика на собствения капитал като обект на отчитане и надзорно регулиране.			
9.2.	Отчитане на основния капитал.			
9.3.	Отчитане на резервите.			
9.4.	Отчитане на финансовия резултат.			
ТЕМА 10 Отчитане на емисионно-касовите операции		4	2	
10.1.	Характеристика на емисионната дейност на БНБ и отчитане			

	на емисионните операции.			
10.2.	Отчитане на изваждането от обращение на негодни парични средства и при парична обмяна.			
10.3.	Организация и отчитане движението на парични средства в банковата система.			
10.4.	Отчитане на касовите операции в банките в левове и валута.			
ТЕМА 11 Финансови отчети на банките		2	2	
11.1.	Особености на финансовите отчети на банките. Годишно счетоводно приключване и състав на годишния финансов отчет.			
11.2.	Специфика в изготвяне на отчета за финансовото състояние на търговските банки.			
11.3.	Специфика в изготвяне на отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на търговските банки.			
Общо:		30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№ по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Контролна работа – тест и задача, обхващащи материала по няколко теми	2	30
1.2.	Курсова работа	1	30
Общо за семестриалното оценяване:		3	60
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит - тест с комбинация от отворени и затворени въпроси от конспекта по дисциплината и комплексна задача	1	30
Общо за сесийното оценяване:		1	30
Общо за всички форми на контрол:		4	90

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Костова, Н., Попова-Йосифова, Н., Захариев, П. и Маринова, Р. Счетоводство на банките, Наука и икономика, Варна, 2020 г.
2. Попова-Йосифова, Н., Захариев, П., Манолов, Ц., Маринова, Р., Георгиев, Д., Събчева, Г., Счетоводство на банките - сборник от задачи и тестове, Наука и икономика, Варна, 2022 г.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Ималова, Д. Банково счетоводство, АИ "Ценов", Свищов, 2016 г.
2. Стоянов, Ст. и др. Банково счетоводство, Издателски комплекс - УНСС, София, 2018 г.
3. Атанасова, А. и др. Управление на финансовия резултат в българските търговски банки чрез обезценка на вземания по отпуснати кредити. Годишник на ИДЕС, София, 2010 г.
4. Костова, Н. Проблеми на контрола върху публичната отчетност на търговските банки. Научна конференция „Счетоводство, анализ и контрол – теория и практика”, изд. Наука и икономика, Варна, 2007 г.
5. Костова, Н. Обезпечаване на прозрачност на банковата финансова система, Доклад на

юбилейна международна научнопрактическа конференция, Модернизация на икономиката – макроикономически, финансови и социални аспекти, 6-7 Ноември 2008г., Том II, Академично издателство “Ценов” гр. Свищов, 2008 г.

6. Маринова, Р. Новите правила относно пруденциалните изисквания за кредитните институции”, изд. Наука и икономика, Варна, 2015 г.

7. Маринова, Р. Дигитализация на кредитната дейност на банките - счетоводни аспекти. Международна научнопрактическа конференция "Кръговата икономика в контекста на релацията Индустрия 4.0 - Общество 5.0", АИ "Ценов", 2022.

8. Попова, Н. Информационна полезност на оповестяванията относно справедливата стойност във финансовите отчети на банките. Международна научна конференция „Тенденции и предизвикателства в развитието на икономиката” ИУ-Варна, 10-11 май, 2012 г.

9. Попова, Н. Прозрачност на оповестяванията относно обезценката на предоставени кредити във финансовите отчети на банките. Научна конференция на тема: „Качество и полезност на счетоводната информация”, Варна, 28-29/09/2012 г.

10. Попова, Н. Обезценката на кредити като управленски инструмент за публичните банки. Международной научно-практической конференции „Украина – България – Европейский союз: современное состояние и перспективы”, Варна, 17/09/2013 г.

11. Попова, Н. Счетоводно третиране на предплатените карти като вид иновативен банков продукт. Десета международна научно-приложна конференция „Икономика и мениджмънт на иновациите – съвременни теории и практики”, Варна, 02-05/07/2014 г.

12. Попова, Н. Прозрачност на информацията в годишните финансови отчети на банките в България, Наука и икономика, Варна, 2018 г.

13. Филипова, Ф., Попова, Н. и др. Прилагане на МСС/МСФО в България: състояние и резултати. Издателство „Наука и икономика“, Икономически университет – Варна, 2013 г.

14. Marinova, R., Accounting Aspects of the Risk of Digital Payment Operations in Bulgarian Banks, Izvestia Journal of the Union of Scientists - Varna. Economic Sciences Series, Varna : Union of Scientists - Varna, 11, 2022, 2.

15. Marinova, R. ESG Factors and ESG Risk in Bank Lending. Izvestia Journal of the Union of Scientists - Varna. Economic Sciences Series, Varna : Union of Scientists - Varna, 12, 2023, 1.

16. Валутен закон, обн. ДВ, бр. 83/1999 г., посл. изм. ДВ, бр. 82/2023 г.

17. Закон за БНБ, обн. ДВ, бр. 46/1997 г., посл. изм. ДВ, бр. 84/2023 г.

18. Закон за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници, обн. ДВ бр. 62/2015 г., посл. изм. ДВ бр. 85/2023 г.

19. Закон за кредитните институции, обн. ДВ, бр. 59/2006 г., посл. изм. ДВ, бр. 85/2023 г.

20. Закон за мерките срещу изпирането на пари, обн. ДВ, бр. 27/2018 г., посл. изм. ДВ бр. 84/2023 г.

21. Закон за ограничаване на плащанията в брой, обн. ДВ, бр. 16/2011 г., посл. изм. ДВ бр. 66/2023 г.

22. Закон за платежните услуги и платежните системи, обн. ДВ, бр. 20/2018 г., посл. изм. ДВ бр. 66 и бр. 84/2023 г.

23. Закон за счетоводството, обн. ДВ, бр. 95/2015 г., посл. изм. ДВ, бр. 105/2023 г.

24. Търговски закон, обн. ДВ, бр. 48/1991 г., посл. изм. ДВ, бр. 66/2023 г.

25. Наредба № 3 на БНБ от 18 април 2018 г. за условията и реда за откриване на платежни сметки, за изпълнение на платежни операции и за използване на платежни инструменти, обн. ДВ, бр. 37/2018 г., посл. изм. и доп. ДВ бр. 83/2022 г.

26. Наредба № 7 на БНБ от 24 април 2014 г. за организацията и управлението на рисковете в банките, обн. ДВ, бр. 40/13.05.2014 г., изм. и доп. ДВ бр. 11 и бр. 40/2021 г.

27. Наредба № 8 на БНБ от 27 април 2021 г. за капиталовите буфери, комбинираното изискване за буфер, ограниченията върху разпределенията и препоръката за допълнителен собствен капитал, обн. ДВ, бр. 40/2021 г.

28. Наредба № 13 на БНБ от 18 август 2016 г. за прилагането на международен номер на банкова сметка и за БАЕ кодове, обн. ДВ, бр. 69/2016 г.
29. Наредба № 16 на БНБ от 29 март 2018 г. за издаване на лицензи и одобрения, за вписване в регистъра по чл. 19 от Закона за платежните услуги и платежните системи и за изискванията към дейността на операторите на платежни системи с окончателност на сетълмента, обн. ДВ, бр. 32/2018 г., посл. изм. и доп. ДВ бр. 47/2023 г.
30. Указания на БНБ.